

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy határos példányért 5 kr. Nagyobb terjedelmű hirdetések alkalmán a legolcsóbb árért vételek fel. Helyesül minden külföldi hirdetésért 30 kr. „Nyitló”-ban megjelenés költsége minden példányra 20 kr. Hirdetők felvételére a közlő hivatalban, KUTASI I. Könyvtárban, valamint ZICHERMANN H. köv. Irodájában is. Név nélkül vagy bérmentesen beküldött kéziratok nem vételek figyelembe. Kéziratok visszaküldésének adatainak.

A katonák és a mezőgazdaság.

(A) A gazdasági egyesületek szövetsége a magyar gazdáknak sok aggodalmat okozó mezői munkák kérdését egyszerű, de radikális úton akarná megoldani. Míg a miniszter, a gazdasági egyesületek, a szaklapok, a kormány utazó napi díjainak eredménytelenül kutatták a módot, mint lehetne az aratás és betakarítások mutatózó munkahányát megszüntetni: a gazdasági egyesületek szövetsége találgatások helyett határozott választ adott a kérdésre. Ott kereste a dolgot munkás tömeget, a hol legnagyobb csomóban találta azt s legkevésbé elfoglalva munka által: a hadseregrel.

Az eszme nem egészen eredeti. Franciaországban a katonák már jóval ezelőtt segítségére vannak a francia gazdáknak. A mi tehát ott haszonnal kivethető, miért ne kísérelnők meg mi is annak kivételét. Egészen helyes okoskodás. Minden ok a mellett szól, hogy az eszme nálunk is megvalósítható — és pedig úgy, hogy mind a hadügyi kormányzat, mind a gazdák közössége, mind pedig a katonák hasznát látna.

Nem arról van szó, hogy az egész hadsereg, a mint beüt az aratás, szótmenjen a mezőkön, hanem arról, hogy bizonyos időszakokban a mezői munkához értő katonák szabadságot kapjanak a gazdáknak hatóságilag láttaozott kérvényére, néhány hétre, esetleg egy hónapra, mely idő alatt az illető katonákat a dolgozó gazda elátna élelemmel és megszabott munkabérrrel.

Ez tehát egyfelől határozottan előnyre válnék a katonai kincstárnak, mert ez uton tetemes megtakarításokat eszközölhetne; javára szolgálna a munkába lépett katonáknak, mert egyrészt módjában lenne a besoroztatásuk abban hagyott munkát gyakorolni, holott különben a három év alatt könnyen elszoknák attól, másrészt pedig mellékjövedelemre tevének szert, a mi pedig nagyon ráfér az osztrák-magyar katonára, a kiül kevesebb szoldot csak éppen a török katonák kap. A gazdák közössége nézve pedig nagy nyereség lenne az oly munkatér, mely szokva van a fegyverhez, rendes életmódhoz s ezenkívül edzett és kitartó.

Aztán a közvélemény is némi megnyugvást látna abban, ha tapasztalná, hogy a hadsereg (melyről szokás úgy beszélni, mint a dolgozó társadalom által kitartott dologlátás társadalom) segítségére van azoknak, akiknek nehezen fizetett adóiból jönnek össze azok a milliók, miket a hadügyi évenként fölemész. Abban a vádában, melylyel a dolgozó társadalom a hadsereget illeti, van elég egyoldalúság, de még sincs egészen a jogosság híjjával. Az intézmény maga egy terhes, improduktív intézmény, melynek megszüntetése ellen régóta harcolt már a humanizmus, a modern nemzetgazdaságot s a felvilágosodott filozófia. Sajnos, hogy nekünk, e század gyermekeinek, nincs semmi reményünk ahhoz, hogy ennek a közép-korából ránk öröklődött intézménynek temetésén ott lehessünk. Tul fog az élni bennünk, tul magát e századot is, de végre is a civilizáció ellenállhatatlan hatalma ezzel is végezni fog s a nagy hadseregeket ép úgy elseprí a földszíneről az idő áramlata, mint egykor a feudalizmust, a kiváltságot, az abszolút uralmat.

Az a vád azonban, hogy a hadsereg nem dolgozik, nem egészen áll. Megdolgozik a katonák emberül, sokszor egész az összerokadásig, csak hogy ebből az erőki-fejtésből nem származik a közjóra semmi haszon. Az a farszító gépiesség, melyhez a katonát hozzáadják, a leghasznontalanabb munka a világon — kulturális szempontból. De hát ez a procedura az, a mely a katonák harcalképességét fokozza, mely alkalmassá teszi a katonát arra, hogy a nemzetközi gyilkosság nagy mechanizmusában,

a háboruban, szerepét mint jó gépkatartárs, kifogástalanul teljesítse.

Azonban a katonák kiképzését a 3 évi szolgálati időn belül egész kényelemmel lehet a lehető legnagyobb fokra fejleszteni még akkor is, ha a katonák időközönként ki-kiszabadul az idomító-rendszer alul s a gépiesség helyett valami üdvösebb és gyümölcsözőbb munkát eveselkizik. Az egész azon fordul meg, hogy a katonai oktatásban legyen több rendszeresség, kevesebb vaskalaposág, több öntudatoság, kevesebb chablon.

Csak hogy, mindezek dacára, mi nem hisszük, hogy a gazdasági egyesületek szövetsége által ez irányban megleendő lépés eredményre vezessen. Tartunk tőle, hogy hiába fog kérvényt nyújtani be a hadügyi-miniszterhez, ott az eszme nem talál pártolókat. Ez a mi közös hadseregünk sok mindenféle metamorfózis ment már keresztül, experimentáltak rajta eleget katonai zsenik és tudatlan salabakterek, hanem egy nem változott rajta, egyet nem mert érinteni az újító korszellem: a czopfot.

Ez a czopf nem fogja megengedni, hogy a katonák bizonyos időszakokban letegyék a fegyvert s beálljon a dolgozó polgárok sorába. A czopf főprincipiuma az, hogy a katonák arra az időre, a mi a császárt szolgálja, felejtse el még azt is, hogy civil szülőktől született. A czopf azt szeretné, ha a polgári ruhával együtt az ő civil lelkét is levethetné s a komisz uniformissal egy komisz lelkét is faszolhatna a katonai raktárból. A czopf előtt az igazi katonák ideálja egy teremtes, melynek csak azon testi szervei vannak meg, amik a felszerelés viselésére okvetlenül szükségesek s melyben csak éppen amyi szellem van, amennyi a szubordináció, a reglama befogadására elégséges. A czopf azon van, hogy ki-reglamázzon a katonából mindent, a mi őt az emberi társaság többi tagjaihoz teszi hasonlóvá. A czopf kétségbeesnek a hadsereg sorsa fölött, ha a katonák kezében időszakonként fegyver helyett kaszanyt látna. Szó sincs róla: míg ezt a czopfet le nem vágják, addig semmiféle modern eszme nem férközik a hadsereghez.

Romából jelentek 27-eről hogy N. a bibornok meghalt; benne a Habsburg-Lothring haz egyik legmelegebb védeuczet sira-hatja — ki mindenkor hűvel pártolta Ausztriát és annak dinastiáját.

A magyar allami költségvetésről a következő figyelemre méltó sorokat írja a N. Fr. Pressenek Budapestről: „A jövő heten megkezdődnek a miniszteri értekezletek, a melyeken végleg meg fogják állapítani az 1886-ki államköltségvetési előirányzatot. Azok szerint, amik hirtelenk Szapary grófnak a minisztertanácsban nehez küzdteleme lesz, hogy a min. tanácsban minisztertanácsnak a körveleseit az állam pénzügyeinek megteleió arányára szánítsa le. Mint reudeesen, úgy ezuttal is a közlekedési miniszterium az, mely a legnagyobb követeléssel lép elő. Ambar nagyobb szeru államvasuti terv nem forog fenn, megis a magyar államvasutak részere pétepitkezésekre és átalakításokra nem keveseb, mint 14 milliót akarunk előirányozni. Kiváncsiak vagyunk, hogy mit szól majd a pénzügyminiszter ezen roppant nagy igényekhez. A Gonyó melletti szabalyozás költségeire a jövő évi költségvetésre 3 millió forint fog felvetetni. Ez a mult országgyulesen hozott törvényből folyik. De ezen osszegek kivul a Vaskapu szabalyozására is vétettek fel egy részletösszeg, illetoleg e tárgyban törvényjavaslat terjesztetnek az országgyules elé. A Vaskapu szabalyozása, az elozetes számítások szerint, legalább 8—10 millió forintba fog kerulni. A közlekedési miniszteriumban sok ideig azzal reménykedtek, hogy e munkalatra akad vállalkozó, a ki nemcsak a műszaki munkát, hanem a finanszírozást is el fogja végezni, miután a berlini szerződés a monarchiat bizonyos hajozási díjak szedéseire hatalmazza föl ezen szabalyozás költségei fejében. Jöttek ugyan egyes ajánlatok, a melyek azonban az allami finanszírozást feltételezték. Egyébiránt a közlekedési miniszterium nem áll egyedül budgetje fölemelésének követeléseivel; a többi szakminisztereknek is vannak ilyenmü kívánságai. E szerint a költségvetés kiadási rovatának tetemes emelkedésére lehet számítani. Viszont a

bevételek szaporodására egyáltalában nincsen kilátás. E részben a zárszámadások tanulságos olvasmányt nyújtanak; az ország gazdasági állapota semmiképp sem olyan, hogy a lakosság adóképessegenek meg nagyobb terheket lehetne tulajdonítani.”

A horvát történelmi okmányok tárgyalban jul. 22 en választott Miskatoviss Tkalcsics akadémiai könyvtáros azon kérdésére, hogy a Horvátország történetere vonatkozó mintegy tízezer darab okmány hová lett? Miskatovics ki jelenti, hogy a kérdéses okmányok a bán utasítására az országos kormány elnökségének adattak át. Az ellenek most valami nagy dologgá szeretné fölfújni az ügyet és támadást akar a bán ellen intézni, egyuttal Miskatovicsot köteleességének megszegésével vádojja, még mielőtt tudná, hogy voltaképp mi történt ezekkel az okmányokkal, melyeket tudvalevoleg 1849-ben jogtalanul Zágrábba szállítottak és 1853 óta már több ízben követelték vissza. Az ellenek csakhamar meg fog győződni arról, hogy a bán ebben az ügyben egészen korrektül part el és a levéltáros is híven teljesítette köteleességét.

Külföld. A drezdai botrányról, mely az ottani tornanapven végbement, kimerítő jelentés érkezett a külügyminiszteriumhoz a drezdai osztrák-magyar követségtől. A jelentés kimerítően tárgyalja a magyar tornászok ellen elkövetett serelmeket, de kijelenti azt is, hogy a tornanapven vezetői megtették köteleességüket, s maguk részéről teljes elégtételt adtak a magyaroknak. — A három ország közötti tárgyalások a berlini irányadó körökben kicsinált dolognak tekintik, hogy Bismarck herceg augusztus első feleiben Gasteinba megy s ott találkozik Kálnoky gróf külügyminiszterrel. Udvari körökben azt is beszélnek, hogy a német és orosz udvar között levelezés folyik a három császárnak osztrák területen való találkozására vonatkozólag.

Az adóbehajtás.

A pénzügyminiszter következő körendeletet intézte valamennyi m. kir. adófelügyelőhöz:

Miután a mezőgazdasági munka és termelő idény már meguyult, a gyapju, a repce-termes, a hazi gazdaság, a kertészet meilekterményei már értékesíthetők, sőt az aratás befejezéshez közeledven, nemcsak a mezőgazdasággal foglalkozók számára nyíltak meg a jövedelmi források, hanem a kezi munkásokra, iparosokra és ke. eskezőkre nézve is több és kedvezőbb az alkalom, hogy munkaerejüket, ipari terményeiket és kereskedelmi cikkeiket értékesíthessék ugyanazert az egyenes adók, a hadmentességi díj, a szőlődezmaváltság, a közvetlenül terovandó illetekek és az egyenes adók modja alá eső kincstári követelések beszedésének szorgalmazását egész általánosságban ez-nuel elrendelém, a behajtásra nézve a folyó evben követendő eljárat a következőkben állapítom meg.

- 1. Teljes szigor alkalmazandó általában a hadmentességi díj-behajtására.
- 2. Hasonlóképen teljes szigor alkalmazandó a f. évi január hó 25-én 2403. szám alatt kiadott rendelet értelmében a szőlődezmaváltság tartozások behajtására.
- 3. Teljes szigor alkalmazandó azok ellenében, kik az 1884. december 9-én kelt 77,760 sz. 1885. január 25-én 2403. sz. alatt kiadott rendeletben foglalt kedvezmények dacára nem teljesítették az ezen rendeletben kívánt fizetéseket.

Ennélfogva rendelem, hogy adófelügyelő ur a községi előjárókat, városi polgármestereket és járási szögabirakat azonnal hívja fel, hogy mindazokat, kik az idézett rendeletben foglalt rendelkezéseknek nem feleltek meg, a közadók kezeléséről szóló 1883: XLIV. t. cz. 55. §-a értelmében tartozásuk befizetésére megújítás utján kesedelem nélkül szólítsak fel; azok ellen pedig, kik tartozásukat a kibocsátandó nyilvántartásban vagy írásbeli megintésben kitűzött határidő alatt befizetni elmulasztották, a végrehajtás második fokozatát a zálogolást mindenütt és kivétel nélkül kezdjék meg s akképen fejezzék be, hogy a végrehajtási eljárás harmadik fokozatát az árverés f. ev augusztus havában egész általánosságban megindítani lehessen.

Megjegyzem, hogy a megállapított egy évi adótartozás veendő figyelembe, hanem mindazon tartozások, melyek a decemberi rendelet I. 1) pontjában foglaltatnak.

- 4. Azok ellenében, kik az idézett 77,760 számú rendeletben foglalt eljárásnak megfelelő, a folyó évi esedékes részletek befizetése szorgalmazandó és a zálogolás is megejtendő, a végrehajtás harmadik fokozata, az árverés azonban egyelőre még nem fogatosítandó.
- 5. Részteljesítések teljesítése esetén meg-tartandó a többször idézett 77,760 számú rendelet I. 2-ik, valamint:

6. Hasonlóképen figyelembe veendő a végrehajtási eljárásnál ugyanazon rendelet I. 3-ik pontja.

7. A jogilleték és illetékegyenérték-tartozások, azoknál, kik a decemberi körendelet alapján részletfizetésre halasztást nyertek és a részletfizetéseket teljesítették, az adott halasztás fenntartandó és mindig csak az esedékes részlet szedendő be. Ellenben azon illetéktartozások, melyekre nézve illetési halasztás nem adatott vagy az engedélyezett fizetési határidők be nem tartottak: a végrehajtási fokozatok erélyes és gondos foganatba vétele mellett általában és kivétel nélkül behajtandók.

Szoros köteleességévé teszem a kir. adófelügyelőknek, hogy ezen rendelettel pontos végrehajtása felett eber figyelemmel örködjenek, kijelentvén, hogy részéről is annak megtartására szorosan fogok ügyelni.

Önsegély az építkezésben.

III. Napoleon nagyobb építkezések által igyekezett a munkásnyomoron segíteni. Kényeret adott nekik és azzal elhalgattatta őket. Hogy ez azonban állandó megoldása a kérdésnek nem lehetett, bizonyították az 1872-iki események. Az elfojtott törekvések, az erőszakosan elnyomott mozgalmak Napoleon bukásával annál irtózatóbb erővel törtek ki és a kommune garázdálkodásai a jelzett Napoleon fele politika következményei voltak. Nem is annyira a munkás osztály, mint inkább az ezen körön kívül álló egyének érdeme a munkások építése, mely Franciaország nagy részében rendkívül elterjedésnek örvend. Maguk a gyárosok saját érdekében munkások lakásviszonyait rendezni kívánták. Ezen tekintetben két irányt szoktak követni. A vállalkozó munkásokot építenek és ezeket olcsón bérebe adják a munkásoknak, vagy pedig amortizáció utján azok egy bizonyos idő múlva a munkások birtokába mennek át. Az első mód szerint épült a Napoleon-városrészt melyet 1849-ben egy részvénytársaság épített. De ennek legnagyobb hibája, hogy a részvénytársulat inkább saját előnyére számított, az épületeket kaszárnyaszerben építette, úgy hogy egy kétemeletes házban mintegy 170 család van összeszűfolva. Annál fontosabb a második irány, mely a munkásokat önálló háztulajdonosokká teszi. Ennek kiváló példáját Mulhausenben, Elsass tartományban találjuk, ahol 1883-ban, Dollfus Jean gyártulajdonos fáradozásai folytán a „mulhauseni munkás-külvárosi háziépítő társulat” alakult s melyet maga Napoleon 200,000 frank államegelyvel támogatott. Mulhausen a legrégibb gyárvárosok egyike, mely különösen a gyapjotipar felvirágzása óta rendkívül haladást tett.

A gyár munkásai óriási módon szaporodtak, a nekül, hogy azok elhelyezéséről gondoskodva lett volna. A munkások összeheszfúléss ki helyen és azok nyomorult háztartásai az ezzel együttesen kifejlődni szokott munkás proletariatus csakhamar jűszkő módon mételeyezte meg az egész munkáskoloniat. Már-már végveszélyt kellett tartani, a midőn 1851-ben Dollfus Jean kezdeményezésére egy bizottság küldetett ki, a munkásokok ügyében. A bizottság a kaszárnya rendszertől eltérve, az elköltöztetési rendszert fogadta el és úgy rendezte, hogy minden munkás külön háziköt és hozzá tartozó kertecskét birjon. Egy millió frankból álló részvénytöke gyűlt össze, a melyből a területet megvásárolni, a házakat felépíteni és felszerelni lehetett. Törlesztés utján a házak a munkások kezébe mentek át, a miert azonban a munkásokra nem nagy teher rovatott. Azóta a telep nemcsak hogy virágzott, de azon számtalan jötekonysági intézmény is meghonosítottatott. Van ott ovoida, külföldi iskola, létesültek menhelyek elagottak részére, kórházak, külön szállodák, népkonyhák, fürdőintézetek stb. Erdekes a telep 20 évi finansziális fejlődésének összehasonlítása, 1855-ben, vagyis az első év végén:

- 1. Az épített házak száma 100 volt 256 000 frank értékben. 2. Ebből eladatott 49 118,000 frank értékben. 23. Ezekre fizetett 26 000 frank értékben. 4. Még maradt lefizetendő 92 000 frank értékben. 1875-ben, tehát a 20-ik év befejeztével! 1. Az épített házak száma 892 2,610,000 frank értékben. 2. Ebből eladott 886 2,584,000 frank értékben. 3. Erre lefizetett 1,730,000 frank értékben. 4. Marad lefizetendő 854,080 frank értékben.

Ezen eredményeket összehasonva láthatjuk, hogy egyszerű, midem vagyontalan munkások és iparosok 25 év alatt saját takarékoságuk következtében, majdnem 3,000,000 frankot tudtak felterteni és mintegy 1000 munkásházat építeni. Ezen fényes eredmény elég bizonyítéka az önsegély hatalmának, elég bizonyítéka egyszerűsége mind annak, hogy a takarékosági szellem az emberben fölföred, ha a takarításra mód és alkalom nyújtatik.

HEGYIBOR
József Zelmos.

WITTEWORTH
GEP-ÉRTÉKELÉS

BUDAPEST.
Fogorvos Dr. Deák

Fogorvos Dr. Deák
és száj-betegséget alaposan gyógyít.

Nyílt felszámadás.

A debreczeni jótékony négyzet folyó évi június hó 28-án a nagyérdőn rendezett népnégyzet bevételei és kiadásairól.

Beletételek: eladott 3186 drb 30 krajával 955 frt 80 kr. Programokból eladott: 900 drb 2 krajával 18 frt. Vacsora jegyekből eladott 126 drb 1 krajával 126 frt. Felülfizetések és adományokból 91 frt 86 kr. összesen: 1191 frt 66 kr.

Az árusátrak bevételei: Fónatos sátorból 180 frt 89 kr, czukrász-sátorból 142 frt 44 kr, virág sátorból 140 frt 66 kr, szivar sátorból 158 frt 99 kr, sorsátorból 203 frt 40 kr, kávé sátorból 89 frt 62 kr, makkhetes sátorból 165 frt 28 kr, bor sátorból 173 frt 32 kr, csemege sátorból 27 frt 16 kr, összesen: 1281 frt 76 kr.

Az ünnepélyről fölmaraadt tárgyakért. Fölmaraadt süteményekért 22 frt 58 kr, drab deszkák, lecek és fanemekért 7 frt, üres üvegekért 2 frt, összesen: 31 frt 58 kr. Bevételek összege: 2505 frt.

Kiadások.

Szervezési és berendezési költségek. Belyeg és rendőrdíjakért 36 frt, lövész-tárulatnak a helyiség használatáért 23 frt 60 kr, posta, távirat, küldőnév, fuvar és kocsi-díjakért 72 frt 83 kr, papírtárgyak, többféle nyomtatványok és a plakátok kiragasztásáért 61 frt 66 kr, szövetek és tükörök a jelvényekhez 32 frt 75 kr, fa és deszkamunkákért a sátrakhoz 68 frt 72 kr, a sátrak felállítására, diszítés és szétbontásra és tüzőtö-mászóhoz körüli munkadíjakért 175 frt 46 kr, többféle kisebb-nagyobb szolgáltatásokért 35 frt 78 kr, zenekarok kiakadott díjairól 150 frt, éjjeli világításért 28 frt 50 kr, tűzijáték, leggomb és löpcökért 75 frt 50 kr, edények használatáért kölcsönös díj és kárterítés az elő-röttekért 57 frt, 8 kr, összesen 847 frt 88 kr.

Elarusításra beszerzett tárgyakért.

Papp György vendéglőnek 110 vacsoráért 77 frt, malacz, souka, virsli és más húsmezekért 74 frt 15 kr, mézeskalács, fagyialt és többféle csukrázatért 113 frt 68 kr, cukor, kávé, tejsz, csemegek és fűszerekért 66 frt 96 kr, kenyér, belyeg, percz és többféle süteményekért 68 frt 40 kr, borért, sörért és hűsítő vizekért 300 frt 36 kr, szivarok és virágcsokrokért 115 frt 9 kr, összesen: 815 frt 64 kr. Kiadások összege: 1663 frt 52 kr. — Maradvány mint tiszta haszon 841 frt 48 kr.

Felülfizetések és adományok.

A lövészársulattól 2 drb arany érteke 11 frt 80 kr, a helyi vasút igazgatóságától 2 frt, dr. Popper Alajosné urnától 2 frt, Nanásy László urnától 8 frt, Szabó Kálmáné urnától 2 frt, Kálmán Károly urnától Szoboszlórnól 2 frt, Pájer József urnától 7 frt 80 kr, Papp Gy. urnától 2 frt 50 kr, Vértési Arnold urnától 2 frt, ifj. Bánky István urnától 3 frt 48 kr, Zichermann H. urnától 1 frt, Kiss Albertné urnától 22 üveg bor és egy tál pogácsa, Áron Manó urnától 6 üveg bor, Leszczynsky Lajosné urnától egy dobos-torta és egy tál sütemény, Berettyó Samuél urnától egy tál íróstészta, Komlóssy Lőréné urnától egy pergelt torta, Tikos Imréné urnától indus fánk, Tikos Mariska kisasszonytól többféle sütemények, az „István” gőzmalom társulattól 75 kiló liszt. Összesen 91 frt 8 kr o. é. 75 kiló liszt, 28 üveg bor és többféle sütemények.

A fentebbi számadást midőn a nagyérdőm közönségnek nyilvánosan bemutatom; elegendhetetlen, de egyszersmind kedves kötele-

ségemnek ismerem, egyetünk nevében hálás köszönetet mondani mindazoknak, kik a nép-ünnepély létre hozásában s annak folyama alatt a magasztos cél által hevíttelve, odaadólág közreműködtek; — első sorban Debreczen sz. kir. város hatóságának, mely egyetünket mindenkor s ez alkalommal is hathatós pártfogásával megajándékozni kegyeskedett; a lövelde elnököknek, ki annak helyiségét egész örömmel engedte át; városunk két derek egyeletének: a daárdának, mely gyönyörű előadásával s tűzoltó egyletnek, mely kitűnő mutatványával a népünnepélynek nemcsak szellemi, de anyagi sikeréhez is nagy mérvben hozzá járult; valamint a helybeli sajtó kezelőinek, kik hatályos szellemi fegyverekkel törekvéseinket oly nagy lelkieléggel támogatták; ugyazint a négyelet alelnököknek, a választmányi tagoknak, az elarusítás al foglalkozó nemes keblű hölgyek és leányoknak, kik időt s fáradságot nem kímélve, egészségök valóságos kockázatásával, egyedül a szent cél által áthatva s lelkesítve, laudást nem ismerő kitartással működtek közre az elért sikerben; nemkülömben egyetünk buzgó pénztárnokának s ugy az ő segédkezésére ajánlkozó uraknak; mindennekfelett pedig a nagyérdőm egész közönségnek, mely az ünnepen tömeges részvétel s a dozatokessége által eszközölte főleg a kedvező anyagi eredményt s tette az ünnepet az árva is szenvedők emlékeztetés ünnepévé.

Nekem az egylet nevében csak köszönet mondani áll hatalomban; legyen a fáradozók és adakozók méltán megérdemelt jutalma: az árva s a számos segélyezésre szorult szenvedők áldása s azon magasztos fölemelő öntudat: hogy jót tették, könyveket szántottak fel s szenvedéseket enyhítettek.

Debreczen, 1885. július —
Veresné Szathmáry Teréz,
négyzet elnöke.

Helyi hírek.

* Hajdumegyei rendkívüli közgyűlésnek ma 2. napján tartott ülésében a kevésbé fontos feiratok és jelentések tárgyalásán kívül elintézte a h. b. ö. z. ö. ny. vár. hatóság és a közbirtokosság közti vagyonelosztási felelős ügyet, amennyiben az ottani tagosítás és rendelkezési jog felett barátságosan köntendő egyezség ügyében Rázó Gy. ali-p. Szinai t. ügy. és Oláh Károly aljegyzőt küldötte ki, az özi közgyűlés elé terjesztendő jelentéseket beaván a közgyűlés. — A községi számadások s a közm. válság elemeztetése felől az all választ. jelentése elfogadtatott. A gyűlés főbb tárgyát képezte még Fried Simon a h. b. ö. z. ö. ny. izr. hitközség főnökének a kérelme, hogy a h. b. ö. z. ö. ny. ref. temetőből nekik temetőül engedélyeztet rész kiszélesítettnek és rászózzal a ker. temetőtől elzárassék. Ezt a kérelmet már előzőleg a b. ö. z. ö. ny. vár. hatóság elutasította. Ugyanez értelemben határozott a megyei gyűlés is. Ezek után magán kérvények tárgyalása következett s a gyűlés az elüklő főispán szívesen üdvözölő szavai után fel egykor veget ért.

* Vasutgy. A deb. nánás-büd-szentmihály vonatres engedélyezésének tárgyában f. h. 23-án, Budapestben, a közlek. miniszterium helyiségében megtartott az értekezlet. A tárgyalásokat vezette az alkalommal Kovács osz. tanácsos, képviselő volt a közlek. is. A megbesz. honvédelmi, igazságügyi és pénzügyminiszteriumok, az érdekelt-eket képviselte gróf Dessewffy Aurél nagybirtokos, a deb. h. nánási vasut részéről jelen voltak György Endre orsz. gy. képvis. dr. Király F. ker. és ip. kamarai titkár és Balogh M. főm.

Az engedély-tárgyalások alapján 300,000 forint-tökecsüszkelet mutatkozott. Az e vasut kiépítéséhez szükséges összeghez járul az érdekelt-ség 50,000 frttal s a kisajátítási munkálatokkal, a posta-kincstár valószínűleg 110—120,000 forinttal, a többi pedig fedezné a deb.-h. nánási vasut, mely éppen e tárgyban, aug. 7-én igazgató sági ülést tart: — A vasut kiépítésének eszközöltetni kell az engedély-alkmány kiadásától számított 17 hónap, mint maximális idő alatt; a vonal hossza lesz 16 1/2 km., kiterőssel 17 km.

* Kornai Frigyes, a becsült mezején elhullott főtiszt esete általános részvételt kelt egy városunkban, mint a hová a hírverő csak megvite azt a tragikus esetet. Helyben még bánatosabb teszi a hirt az, hogy az áldozatot egy bájos, kedves jegyes siratja. Kornai Frigyes eredeti neve Chorin, azt 1882-ben magyarosította meg. Született 1847-ben Aradon, izr. szülöktől. Az alsőbb gynn. osztályok befejezése után a bécsújhegyi katonai akadémiába járt, s innen kitűnő képesséssel 1866-ban mint hadnagy került ki. B. o. z. t. a cs. kir. 69-ik gyalogezredhez 1866-ban a poroszok elleni hadjáratban vett részt s itt érdemkereszttel tüntették ki. — 1868-ban a 6-ik huszárezredhez helyeztetett át. 1869-ben főhadnagy, 1872. pedig mint 24 éves ifjú százados lett. 1871. a törz-karhoz o. z. t. be; 1883. a 15. huszárezrednek Debreczenbe helyezésével ő is idejött és megugyanazon évben őrn. r. ngra emeltetett. A katasztrófa okait és lefolyását — most már teljesen pontos adatok alapján — a következőkben adhatjuk elő: Cerlyen ezredes és Kornai őrnagy között nem volt szokatlan a vélemény-külömbőség. Még gróf Degenfeld Schomberg altábornagy ítélete előtt történt, hogy a „Bika” étteremben ismét vitába ereszkedtek, megpedig a lovasság kiképeztetésének szükségessége felett. Ekkor történt, hogy Cerlyen azt mondta Kornainak, hogy tőle nem fogad el lecke kékét. Most ejtette ki Kornai ezredesével szemben — németül s magyarul közösen és sarkajával fején — a végzetes „Ne veteleges” szót. Cerlyen ekkor rákiáltott: „Várjon őrnagy ur, majd megmutatom én Önnek!” Katonai körökben nem adnak határozott választ arra nézve, hogy követte-e ezen esete szobafogság, de annyit ténny, hogy a fegyveres elégtelést elutasítva az altábornagy itteni időzése s az késleltette, hogy a tisztársak az ügynek szolgálati uton való be-kezes elintézésre nézve minden lehető megtertek. Nem sikerült, a pisztoly-párbaj, (mely helyett atisztársak kardpárbajitgyekeztek volna elfogadtatni) t. reggel 7 ó. a lovasság zárt gyakorló helyiségében végbement. Segédül működtek Kornai részéről Kord a főh. és dandár-segédtitst es gr. Solms százados, Cerlyen részéről Kraus alezredes és Kovács őrnagy. Orvosokul működtek Würth és Debert ezredorvosok. A felek 25 lépés távolságra állottak fel s a második lövésváltásra hatott a Cerlyen ezredes golyója Kornai őrnagy bal szemébe, épen a szemalatti csontot zúzta össze. A halál-veszély kétségtelen volt — Kornai Frigyes 9

órákor, délelőtt már kilehelte lelkét. — Az eset nyomott hangulatot idézett elő mindenfelé s kivált a tisztikar van lesújtva. Eppen tegnapi volt tervezve az a lakoma, melyre várták a helyben állomásozó lovas dandár Aradon állomásozó 14. ezredének tisztjeit is, kik az itteni 15. ezreddel együtt kívántak elbucsnuzni a Bécsbe áthelyezett Fischer vezérőrnagytól, mint a ki ott a 40. gyalog dandár parancsnokságát veszi által. Ar aradi vendégek elszállásolásáról még maga az elhunyt gondoskodott. A tervet a gyászeset természetesen megzavarta; Fischer tábornok az érkezők elebe utazott P. Ladányig s csak egy részök jött vele Debreczenbe. — Tegnapeste, Budapestről ideérkezett az elhunyt fivére, Chorin Ferenc orsz. gy. képvis. kit az eset a szó teljes értelmében megözt. Az elhunytak várga-utcai lakásán d. e. tette megintézkedéseit. Ma reggel 9 órákor volt a boncolás a katonai kórházban. Eszközölték ezt Brutmán és Sterger ezredorvosok; a kikülölt katonai bizottság tagjai voltak: Neumeuer őrnagy a 39. ezrednél, Kranzbaueer százados és Balabán hadbíró. A hült porok beszentelése ugyancsak a katonai kórházhoz udvarán este 6 órákor fog végbemenni, Huzly K. kir. tan. és kispópost közreműk.-vei honnan a szomszédos pályaudvarba, a megillet katonai diszmeillet szállítandják s onnét az esti vonattal kiseri Chorin Ferenc orsz. gy. képviselő s többben a tisztikar részéről. Az elhunyt holnap d. u. 5 ó. kiindulva az indóházról Aradon fog a szokásos katonai pompa kifejtésével, a Chorin család sírboltjában örök nyugalomra tetetni. Koszorukat helyeznek a ravatalra: a XV. huszárezred sötéttek szalagall, tehát az elhunyt egyeurubájának színeben „A 15. huszárezred tisztikara” felirással; Hertlein tábornak — egyszerűen a nev s rang felirásával — fehér szalagall; a 14-ik, Vladimír huszárezred fehér szalagall, — ezen felirással: a „Vladimír-huszárezred tisztikara”, a 39. gyalogezred ezen felirással: „A 39. gyalogezred tisztikara”, ezenkívül egyesek is sokan mutatandják ki kegyeletüket. — Megemlítjük, hogy inkább Kornai őrnagy volt az, a kit nyájjas, élénk modoráért szerettek ugy alárendeltjei, mint a hogy szívesen városunk legjobb köreiben és kivált hazafisága az, amiben példát adhatott tisztársainak. Cerlyen ezredes nem ösmeretes magyar rokonszeveiről, de az eset folytán, mely csak a szokásos formák között folyt le, új viszonyok közé nem igen fog helyeztetni. — A 15. Pálffy-huszárezred gyászjelentést adott ki az esetről.

* A szent annai templom rablás ügye a legbonyolultabbak közé tartozik s nevezetes az hogy tegnapelőtt éjjel ezenkívül kirabolattak még a földesi zsidó-templomot, az a csádi gör. kath. és a dádaai róm. kath. templomot és nagy rablást történt még M-S zige ten is. „Jól szervezett” utazó bandának kell itt szerepelnie, mely pártatlan

A „DEBRECZEN” TARGZAJA.

A régi kedves.

„Nem maradsz hát? Egy csókot még! Csak még egyet bí szerelmem; Tán könnyebb lesz ugy bus szivem Bősz sejtelméd elviselnem, Rosszat almódom az éjjel... Oh maradj még! Oh ne menj el! Nem maraszt-e csókra csók?”

„Almod agaszat? kis bohó te! Mert vagy oly hiszékeny s dőre? Isten óvja a szerelmed S elhozaud az esküvőre.” Szív a sziven... ajk az ajkon, Amde csak bus a menyasszony, Mind hiába csókra csók.

„Még egy csók és Isten áldjon Eitem édes menyországa!” Elsápad a szép menyasszony, Kőbe vész a hold világa. Száguid a ló... sir a szellő, Hangja oly bus, oly nyögőlé — Vissza! vissza! int az ég.

Mind hiába... messze száguid, Bokrok közé vész ösvénye; Lombos fák virágos ága Almosan hajol föléje. Susogó lomb! Halk madár dal, „Oh mily emlék jár s hat által Tavol multam partiról.”

„Hány virág nyílt ablakában, Hány csók üdvel teljes ajkán; Hogy várt, hogy kért... mint es nge Menybe hívó édes hangján. Megis... megis... hej jó lovam! Tovább, tovább... nem vár ottan A hátlenre csókra csók.”

„Hány virág nyílt ablakában Oh mily édes volt illatja; Szép virágit most talán már Más boldognak osztogatja. Mas boldognak! Hátha... hát ha... Alj meg jó lovam, hiába Oh ne várjon, hogy ha vár.”

Sir, sikolt az éji szellő, Mint a kárhozottak lelke; Bent a házban csók-ésó hull, Bu s köny, minden elfelejtve. Szó sincsen a távozásról, Tört esküiről, megcsalásról... Szomju az ajk csókra csók.

„Még egy csókot”, „Adok ezret.” „Egy ölelet”, „Adok százat.” Vege hossza nincs a csóknak. Az nem enged s ez nem fírad. Hisz oly szép a régi kedves, Oly ingerlő, oly beszédes, Mindent enged, mit se tilt.

Jó a regg... eszmél az ifju, Lelke mint sir elsötétül; „Mert fordulsz el? Ah! haragszol? Itt egy csók engesztelül!” „Hagyj!... Áram megcsaltam érted, Csókid mint pohl láng éret, Jaj! a banat majd megöl.”

„Mint kísértet sirig üldöz Ez éj atok vert emléke; Oh hogy néztek csalt arámnak Angyaliszta szép szemébe? Megbocsát-e? — ha — mig élek Sirva, térdre hullva kérek Vetkemért bocsánatot?”

Sápad a nő... szívéhez kap Megcsallottak védő ura! Adj erőt e győnye karba, Tegye erőssé a boszura!

Gyilka villan... gyilk élés Tompa hörgés... gyilka véres... S mind hiába köny, jaj, csók!

Az éjjeli zene.

A lefolyt heten két ízben zavart fel legjobb éjjeli álmomból valami utcai zsvaj. Lármas volt ugyan egy kisse a dolog, de mégsem visszatetsző, mintha csak a Hamletbeli Polonius mondását kellett volna alkalmaznom, felkiáltva imygen: Van rendszer e zene-banában.

Kinek jut eszébe ily késő éjjel taktus szerint lármazni? kialtók fel, és álmos szemekkel belebámulva az élénkület kezdő utca sötétségébe, eleinte nem látok semmit, csak egy ember-gomolyagot a harmadik szomszéd haza előtt s ez ember-gomolyag közepben egy mereszén égnek törő brugót, mely csak ugy önti feneketlen gyomrából a mereszébbnél-mereszébb hangokat.

Es ha még sem tudnék felemelkedni a szituáció magaslatára, a közeli utcasarok körül csoportosuló és lábaikon nem valami biztosan álló fiatal emberekből alakult kis társaság okvetlen meggyujtja a világosságot de-rengő agyamban és megismerteti vegre engem is a nyílt titkokkal, hogy éjjeli zene, jó magyará: Nachtmusik van folyamatban.

Es ha van benem annyi fántázia, hogy az ugy sem vastag falak nem zsenirozzák lelki szememet, e tény ünnepélyes és hiteles konstalása után akar bele is képzelhetem magam annak a szöke avagy barna kis leánynek helyzetébe, ki e pillanatban ott hánykölődik kisse szükre szabott szüzi nyoszolyájában és bizonyosan oda szorítja mind két kezét szivecskéjére, hogy valahogy szét ne repedjen a nagy gyönyörűségétől.

Ha nővér, barátne, avagy egyéb meghitt női személy osztja meg az imigy kitüntetett hajadon szobáját, bizonyos, hogy csaknem egy es ugyanazon pillanatban sugja egyik a másik felé édes boldogságtól remegő hangon:

— Hallod?... Haha! bizony, de vele és veled együtt kis leánykám hallom én is, a mit sem vetett harmadik szomszéd és — ha ugyan érdekel tuduod — biztosra veheted, hogy hajnalig akar le se csukjam szememet, az álom következtelen el utca, több — a városrészt valamennyi lakója, kik napi gondok, testi fogyatkozások, és egyéb ilyesmi bajok folytán egyszer is alig birunk álomba merülni.

Es mikor az ember nem tud aludni, akkor sok minden féleről gondolkozik. Elgondolja mindenek előtt, hogy milyen furcsa kisvárosi szokás az, éjjelkor es akként udvarolni hogy az egész utca és városrészt viszhangozzék a nagy hódolattól. A szerelm a legrejtélyesebb érzelme az embernek, és mondhatni, hogy minél rejtélyesebb, annál boldogítóbb. A misticismus, a titokteltség a szerelem fogalmának lenyeges alkotrésze és ezért van az is, hogy a szerelem hiába kísérle né meg valaki defiaálni. Töröld le himporát a virágok és megfosztottad őt öntermékenyítő varázs-erejétől, — ragadd ki a szerelmed az ezt oly jótékony megvédő titokszeretség burkából és gyilkossa lettel magának a szerelemnek.

Ha valaki kidoblatná a nagypiacz kellő közepben, hogy Esztkie kisasszony es Abszi uti fülig szerelmesek egymással, nyilván maga után vonná mindkét eroeket fel es hozzátartozóiknak retentő haragját — es ime Abszi urfi, ha nem is verő, hanem csak vonó es fuvó hangszerek után, önkénynt es drága pénzért ömaga megcsellekszi ugyanazt, Esztkie k. a pedig nyilván kedves mamájával egyetemben szívesen fogadja szerelmének hódolat-formájában csapott óriási reklamot!

Mert hiszen a szerenádnek kétségtelenül megvan a maga jogosultsága es alkalmas időben, alkalmas helyen mindenki szívesen hódol a német szentimentalizmus es abszurditás es sajátos nyilvanulásának. Ugy enek vagy zenekar, ha megjelenik a kitüntető szeme-

gyességge... tyébe to l... nia; a se l á t s z a t... egyik külső... oldalon lev... az így alak... vagy egy h... más aligh... érintve; ug... — Még s... nem ta l... jában levő... tekü pász... érteke es... őri kör... — Elvite... Egy ezüst... sulyu, 620... vel 75 frt... ezüst kebel... kupával ell... kal, arany... hely arany... frt egy ez... betéglőto... frt egy s... himzessel;... Ezenkívül... ruháról, eg... öröklaupa... vizitárol, ezüst ker... es zöd... Megemlítjük... fogattak... idegen ille... keszpeut... Egy nő bes... emórt es... kik mindent... a karzaton... ajóig furako... feltunt. A... lelt meztá... kapcza is... volt az elter... tasáról.

lyiség ablak... szete ereje... gatni, magan... komon es az... az ünnepelt... szet irant se... fülbemészó h... De mik... pos nekül... nem akarva... hangzatos no... neve” es va... ven óranosza... legyek kenyt... ezt a szereu... gyanant fogu... gamat arra a... mi közöm ne... Abszi urhoz... Nem sze... tani, de az e... kívánatosnak... rajongó kis... jek meg már... mely prózaja... a dorbezoás... az ilyen sze... mely dorbezo... száni akarók... loobbjának sz... egyszere, ho... tekintélye... kisse erőszak... lasnak, a fris... ban feltűzött... lauczoltnál f... latra, hogy jó... tati az unt... mindent lát... bizonyára nem... választottjára... Es ha m... cseud es reu... nek ne tün...

nyegességgel járt el munkájában. Igy a sekrestyében tolvajkultcsal kellett behatolnia; a sekrestye-ablakot a tettesek csak a látszat kedvéért feszítették fel. Annak egyik külső táblájának rácszata az az ellenkező oldalon levő belső ablak táblája feszítettéven ki, az így alakult résen csak gyönyörű gyermek, vagy egy kauscuk ember bujhatott volna által, más aligha. Az ablaközben levő por sincs érintve; úgy van, ahogy hetek óta gyülekezett. — Még szerencse, — hogy a rablók nem találták meg a sekrestye főlkájában levő, drágakövekkel díszített, nagy értékű pásztorbotot. — Az elrablott tárgyak értéke és hivatalos becslése — a rendőri körírás szerint — a következő: — Elvitettek a köv. tárgyak, u. m. Egy ezüst göth stülű szentsegtartó, 7 font súlyu, 620 frt. Egy réz áldozató kehely fedővel 75 frt, két darab email kepekkel díszített ezüst kehely, aranyozva 400 frt, egy db ezüst kupával ellátott réz kehely ezüst cifraszagokkal, aranyozva 72 frt, két db china ezüst kehely aranyozva 100 frt, egy ezüst kereszt 40 frt egy ezüst tömjentartó 20 frt, nagy db ezüst beteglátozó doboz, arany himz. zacskóval 30 frt egy szentsegtartó takaró-köpeny, arany himzessel; ösz. 1535 forint értékben. — Ezenkívül még egy hármas aranybajt a miserruháról, egy réz erekiye tartó, egy letépett óráklámpa láncza, rézből, kokuszdióból való vizárlóval, egy rézkeresztalja, egy china-ezüst ker. alja, egy mellettekötő szőnyeg, két és zold csikkokkal különböző értéken. — Megemlítjük, hogy különböző gyanus egyének fogattak el; ezek közt egy irószerekkel hazai idegen illetőségű zsidó is, kinek 189 lrtot keszpenzt találtak, de gyauu-jeleket nem. — Egy nő beszéli, hogy szombaton d. u. szikár emuort és egy fuicskát látott a vecsernyen, kik mindent figyelmesen megvizsgáltak, jártak a karzatán és az oltár ele, egész a sekrestye ajóg furakodtak s magaviseletük már akkor is feltűnt. A már tegnap emittett a porban észlelt meztialnyom s a tettesek által levett kapcza is talaltatott ja reudórség által. Téves volt az elterjedt hír a valódi tettesek elfoigatasáról.

lyisze ablaka előtt és nem késő éjjel művésze erejével lágy álomba igyekszik azt ringatni, magam is szivesen kikönyököltök ablakomon és az erdekteleenségül fogva talán még az ünnepeitnel is jólesőbb erintik a művészet iránt sem közönyös szívemet a zenének fulbemaszó hangjai. De mikor jóval éjjel után, minden apropos nélkül odakenyseritettek, hogy akarva, nem akarva gyönyörűséget találjak abban a hangzatos notában, hogy „Rebeka, Rebeka a neve” és valamelyik Seaidon 10 forintja révén óranoszat egy cigánybanda repertoírját legyek keuytelen végig kóstolni, — akkor én ezt a szerenáud eszméjének kompromittálása gyanánt fogom fel és jogosultnak tartom magamat arra a kissé ingerült feikálásra, hogy mi közöm nekem Rebekához, Esztiéhez és Abszír urhoz? Nem szeretek senkit illuziójától megfosztani, de az éji szerenáud themájáról valóban kívánatosnak tartanám, hogy az ilyesmi után rajongó kis leány egyszerű-mászor ösmerkedjek meg már az ilyen szerenáud ijesztőleg komoly prózájával is. Nézué csak egyszer végig a dorbezozás alapos és kitartó munkáját, mely az ilyen szerenádotk rendesen megelőzi s mely dorbezoást a gentryuk és az annak látszani akarók még ma is a földi élvek legkiválóbbjának szeretik tartani; tapasztalnia csak egyszer, hogy mikor a zárórti szabályrendelet tekintélyebe burkolozó éjjeli Andrá bácsi kissé erőszakosan levegét vet az ilyen dorbezozásnak, a friss levegő behatása által még jobban felülzelt borbózsó férfi-agy mind eszme-lánczolatnál fogva jut arra a magasztos gondolatra, hogy jó volna az ideálál is megkóstol-tatni az utig hallott cigányzenét, — ha mindezt látni és tapasztalni, Esztiéé másnap bizonyára nem nézne oly hálatelt pillantással választottjára! És ha már Andrá bácsiról, az éjszakai csend és reud e hivatott óréről beszélünk, ki-nek ne tűnnek fel az a sajátágos jelenség,

mondta az értekezlet, hogy mihelyt 1000 drb részvény jegyezve lesz a 20 frt névértékű részvényekből, a közgyűlés, gr. Degenfeld főispán id. előlétsége mellett — összehívhatik. Az értekezlet továbbra is megbizta Kubinyi Kálmán urat, hogy részvényes tagokat gyűjtőn. Részvény-aláírási ívek helyeztetnek el az ügyet szivőkön hordó kereskedőknél. Ezen kereskedőket pár nap alatt Degenfeld József gróf ideigl. elnök fogja fölkerüni a gyűjtő iv elfogadására; így Csanak József, Posszert János, Lengyel Imre pedig H. Böszörményben gyűjt tagokat. Aláíráskor részvényeként, előleges költségekre 1—1 frt fizetendő. Ezen pénzt Csanak József fogja kezelni. A jelen voltak közül aláírtak Degenfeld József gr. és Csanak József jegyzett 20—20, Lengyel Imre, Márton Imre, Auday József, Miskolczy Jenő, Posszert János 5—5, Konrád János pedig 2 részvényt. * A kiállítási vendéglő Debreczenben. Tegnap már emittetük, hogy városunk hatósága tervezi, miszerint lehozatja s a nagyerdőn felállítja a kiállítási Dobos-féle vendéglőt, mely mint nyári csarnok, berendezésére, terjedelmére, fényességére, valóban ország-szóló a szóló. A roppant helyiség két torony-nyal van el látva, ugy van berendezve, hogy benne — a kis gőzös valamennyi vonatán kiránduló közönség, kellemetlen idő esetén is megtalálhatná a legnagyobb kényelmet, étkező, tánczó, italmérő-helyiségeket, ettemeket stb. Ma d. u. 4 órakor mennek ki a városi tanács tagjai Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester elnökele alatt s a vár. főmérnök jelenlétében, hogy a nagyerdőn alkalmas helyet keressenek s a méretek felvétessenek. — Kívánatos lenne, hogy — a tanács munkálatai eszközlése után — a közgyűlés is járulna a szándék megvalósításához, mert a haladó város igényeihez képest egy nagyszerű mulatóhely beszerzése és felállítási költsége, 10—12 ezer frt, tekintve hasznait, számításba is alig jöhet. * A tegnap szennázciós hírek közlésébe, a melyek ugyszólva megrohanták a helyi lapoknak meggyeülés által is igénybe vett szerkesztősegit, több rendbeli tévedések csuszak be. A halalos kimeneteli párbaj alkalmával p. o. „Debr. Ell.” hiányosan írja az elesett Kornai Frigyes órnagyot Ferencznek; nem áll, hogy Ceryen ezredes tegnap nem vett részt a Bika-beli ebédén; lapunk közleménye pedig csak is a szerkesztő elfoiglatása következtében csuszhatott be, a piszoty-párbajt megelőző kardpárbaj híre s tény végül, hogy az elesett Kornai személye körül nagy részvét csoportosul. — A Debr. Ell.-nek a templom rablásra vonatkozó hírében teves tovább az, hogy a Földesi református templomot is kirabolták volna; a zsidó imaházat rabolták ki, ref. templomokban nincs kirabolni való felszerelés. Csavolszky Lajos különben személyesen küldött mindket esetről mintegy 20 frt értékű táviratot lapjaink, az „E-s”-nek, a hozzánk katonai körökből érkezett, már pontos adatok alapján. * Meghívás. A debreczeni dal és zene egyület által f. évi augusztus hó 1-én est 8 és fél órakor az „Arany Bika” fogadó udvartartjában — kellemetlen idő esetén pedig az étteremben megtartandó dal- és zene estélyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívom. Belépti díj személyenként 40 kr. Alapító és pártoló tagok szbadj-gyeiket hasz-

nálhatják családtagjikkal együtt. Debreczen, 1885. július 28. Márk Endre egyleti elnök. * Templom rablások tömegesen! Mint lapunkat értesíték, vasárnap virradó éjjel, (ugyanakkor, amidőn a deb. r. k. a. t. templomot kirabolták.) Tisza-Dadán a r. kath. templomba ismeretlen tettesek törtek be, s onnan minden értékes tárgyat elvittek. A részletekről nincs értesítésünk. — Ugyanez éjjel a földesi zsidó templomot és a csádi görög kath. templomot is kirabolták. Csaknem hihetetlen! * A h. szobozslói kerület ügyeit oly tá-lálón szelözöttették s pártunk ügye ott oly jól és megdönthetetlenül áll, hogy a szabadelvűpárt valaki je, e felett való elkeseredésében, töle telhető bárdolatlan-ággal ront lapunknak a Debr. Ell.-ben. Igen örvendőnk, hogy a h.-szobozslói ker. szabad-lvű pennája ilyen paraszt. A kerület ügyeiről hónap többet. — Rövid hírek. K h i n a i művészek kérték engedélyt 3—4 Debreczenben tartandó előadásra; engedélyt nem nyertek. — Tetetlen közég képviselő testülete Kaszt László ur, a gr. Zih Géza derek gazdatisztjének indítványára 10 frt szavazott meg pénztárból ar. erdélyi kultúr egylet javára. A népünep bevételeiről és kiadásairól szóló számadást ma számunk közli. Bev. 2505 frt., kiadás 1663 frt. 51 kr. tisztajövedelem volt 841 frt 48 kr. — A b. pesti tüzoltó főparancsnokságra? pályáztak Fogthly János h. szobozslói önk. tuzoltó egyleti főparancsnok. — A „tuzoltó muri” aug 8-áról az országos vásár miatt, 15-dikére, szombatra halasztották. — Hazánk s a külföld. — Hermann Ottó a jeles tudós, Szeged városának országgyűlési képviselője tegnap tartá esküvőjét Miskolcon az avasi református templomban Borosnyay Camilla kisasszonnyal. — Különös lelet. Nagy-Szebenben tennapelőtt egy uriember a folyó partján újságpapírba göngyölt csomagot talált. Felbontva azt, nem csekély meglepetésére egy jobb női lábat talált benne, mely a bokán felül volt a lábzsárról levágva. A reudórségnek tett feljelentés után kiderült, hogy a talált lábat ugyanaznap délelőttjén amputálták a nagyszebeni orvosok egy külvárosi asszony testéről; az orvosok átadták levágot lábat, hogy a cseled-elássa. Azonban a cseled restelte a fáradságot, s újságpapírba göngyölté, a folyóba dobta, honnét a víz a partra vetette. A különös lelet természetesen nagy szenázciót keltett a lakosság körében, mert abból azonnal valami szörnyű büntényre következtek. — A kolera. Tegnapelőtt Spanyolországban összesen 2732 ember betegedett meg és 772 halt el choleraiban. Ebből Madridra 5, Sarogossára 264, Alicanteira 105, Valenciaira 35, Teruelre 102, Murciaira 74 és Cathagenára 52 halalozás esik. — Dr. Ferran titka. A párisi orvosi akademiában tudvalegőleg nagy kedvtelenséget idézett elő azon körülmény, hogy, mint Brouard és társai állították, kik dr. Ferran ol-tási kísérleteit tanulmányozni akartak, Ferran nem akarja elárulni „titkát”, vagyis nem akarta megmondani, miként higitja az oltoanyagot. Most dr. Ferran egy angol orvoshoz levelett intezett, melyben Brouard és társainak állítását egyszerűsen nevétségessé teszi, azt állítvan, hogy ő neki soha eszébe nem jutott azt állítani, hogy ő higitott koleraméreggel végzi az oltoásokat. Elle-kezőleg, magát a kolerabacillust oltja be azon folyadékkal együtt, melyben előállította. Ha e folyadék, mint le-veleiben állítja, közvetlenül a gyomorba ju na, feltétlenül kolerát idézne elő; de beoltva a a kötszövetbe, ott a bacillusok elvesznek s a szervezet a folyadék hatása által mentesse tetetik a kolera-ragály ellen. Mindezt különben, mint Ferran leveleiben állítja, részletesen elmondta a párisi akademiához küldött terjedelmes jelentésében, „csak hogy ezt a jelentést az akademiás urak nem olvasták el s így történhetett, hogy folyton „titokról” beszélnek ott, hol titok nem letezik. A legutóbbi táviratok azt jeleltik, hogy Chesteben és Beni-fayóban, hol Ferran legutóbb oltoásokat végzett, a kolera-járvány egyszerre megszűnt. E két helységben Ferran az összes lakosságot beoltotta, midőn már a kolera kitört s mindkét helységben öt nap alatt teljesen megszűnt a járvány s alig kivánt néhány áldozatot. E tény hatása alatt a közel fekvő Silla városának összes orvosi, hivatkozva az oltoának bámulatos eredményére, táviratilag kérték fel Ca-uoras Castillo miniszterelőkört, hogy eszkö-zölje ki azon tilalom megbüntetését, melynek következtében Ferran kénytelen volt az olto-ásokat megszüntetni. — A magyar dalcsarnok, amelynek élén Solymosi, a népszínház comicusá áll, megbu-kott. A vállalat már régebben beszüntette a fizetését; nemcsak a hitelezők serege, de a közreműködő személyzet sem juthatott pénzhez. Solymosi nemrég külföldre utazott új aquisition kedvéért s még haza se került a csar-nokot szépen be kellett csukni. — A dunántúli ág. hitv. ev. egyh. ker. közgyűléset e hó 29-én s a következő napok-n Papán tartja meg Karsay Sándor püspök és Káldy Gyula ker. felügyelő ikerelőlelte alatt. A gyűlést reggeli 8 órakor gyáminté-zeti isteni tisztelet nyitja meg. — Középtanodák állami segélyezése. Trefort Agoston közoktatásügyi miniszter, a mármarosszigeti ev. ref. főgymnasiumok a megállapított 10,000 frt rendes évi államse-gélyt már kiutaltványozta. — A selmeczbányai ág. evang. gymnasium egyelőre a jövő tanévre 4000 frtot kapott államsegélyben.

Muzsák. — „Lear király.” „Othello” és „Tartuffe”-ről legujabban irt tanulmányaira hirdet elő-fizetést Molnár György színész, előfizetési ár a három fuzetert együtt 1 frt, külön-külön 50 előfizetheti szerzőnél Szegeden, Szechenyi-ter 8. sz. a hova az előfizetési pénzek aug. 25-éig küldendők.

Közgazdaság. — A budapesti állami közép- ipartano-dában a beiratások ezután szeptember hó 1-ső napjától nem 15-dik, — hanem csak 10 dik napjáig tartanak. A belépní óhajto tanulóktól előzetes gyakorlat kivántatik, legalább az, hogy ezen nyári szünet alatt a gyakorlatban fog-lalkozzanak s ezt hiteles bizonyítvánnyal igaz-olják. Szükséges végre, hogy a tanulók a beiratáshoz szüleikkel vagy gyámijaikkal jelen-jenek meg.

Törvényeszk. — Végh Ignác, a kisbirtokosok földhite-lintézete ex-direktorának, bűnpere kísért ismét ujított kiadásban. A legujabb fuzisa a pernek az, hogy a törvényeszk elrendelte a pótviz-gálatot és így kilátásunk van arra hogy az ezredéves ünneplő alkalmával a hazai egyéb elavulásnak indult különlegességek között a Végh-per is, meg miut vizsgálati per fog sze-repelni.

— Vegyes. Beregszászról írják: Finta Emma az ismert beregszászi drama szo-moru hősnője oly állandóan rosszul van, hogy a végtárgyalás csakis Beregszászon lesz meg-tartható. A napokban várják Szigetéről a kir-tábla által helybenhagyott vádhatározatot, mely-lyel egyidejűleg — további felebbezésnek helye nem léven — a végtárgyalás határnapját is kitűzik. — 400 halálra ítélt. Olaszor-zság összes börtöneiben most négyszáz halálra ítélt bűnöst őriznek, a kiknek halalos bünte-tését a királyi kegyelem elfogytiglan tartó feyházra változtatta.

Apró-cseprő. — Mért sós a tenger? Tanító: Miből áll a tenger? Fiu: Vízből. Tanító: Nagyon helyes! És tudod-e fiám, miért sós a tenger vize? Fiu: Igenis! Tanító: Hat mond meg szépen. Fiu: Azért oly sós a tenger vize, mert, mert — nagyon sok h e r i n g van benne!

Régi egyiptusi jog száz botra ítélte a férjet S orvvezésre a nőt, a ki hitét felede Hozzátok ily törvényt s kitogy a mogorófa az erdőn S hány mama sirna görög s romai orra miatt! Tóth Lőrincz.

Kinek szivébe könyölné fér a gyamu, annak sorsa sokkal veszedelmesebb s szánásra méltóbb, mint azé, ki a bizalomnak áldozatává lett: mig bízunk a más erényeiben, jele, hogy az erény mag-vait még szivünkben hordozzuk! Kölcsey

Beteg-szobák felidítésére egy franciaia orvos a következő módot ajánlja. Az ablak-vaszonfüggönyeit vízbe mártassanak és az abla-kok kinyitattak. A kiparoló víz meletet köt s a szoba levegője enyhítő nyirkosságot kap s 3—4 fokkal alább száll. Külömben nagy hő-ség alkalmával s különösen délnék fekvő la-kásokban ezen eljárás az egészségeseknek is kellemes enyhület okoz s a szoba levegőjét olyanná szabítja le, mint viharok után szokott lenni.

A közönség köréből.* Tek. szerk. ur! Örmell személtűk az előhaladást, mely vá-roսunk területén, különösen a fő téren, de más irány-ban is a szeker utak és a gyalog járdák közeve kor-ról tapasztalható, azonban ugy látszik, hogy a burkol-lat-létesítés vezetője nem megy kiulva a városra, vagy nem utazik az uj n a n á s i vasuton, vagy talán e czeira rendelkezésére áll a város fogata, és még sem veszi észre, hogy nevezett vasút vásárleri állomáshoz esős időben gyalog kijutni nem lehet, mert azon 30—40 méternyi teru mely a már kész köbörkolattól az állomásig k ö v e z e t l e n van! Nagy sáron faláb nélkül, zapor után pedig csónak nélkül idevonta mar nem is mehetünk. Mielott tehát z órsi álladó sarak bekövet-kezének, szivesen kérjük az intéző urakat, hogy hokor-tenedők között ezen pár napot igénylo burkolati mun-kát mindenható pa ancs szavakkal megrendelni s elke-szítettni sziveskedjék. Debreczen, jul. 25. N. N.

Tek. szerk. ur! Ott, hol az államvaspálya indóháza végződik s a námasi vasút jobbra kanyarodik, a magas töltés aljában nagy állóvíz van, melyat a ki nyilvános fűrdő-nek tekint s ott-n keres nudist, ott öreg és fiatal embert, füt és leánygyermeket, lovat, disznót, juhót, . . . mind egy vízben, szep egyetértesben fürdeni — s a közönség e festő: (?) látványt élvezheti teljesen — ingyen? Debreczen, 1885. jul. 25. Tisztelettel: Sz. s.

* Ezen rovatért melyben a közérdektű felszólalások díjjalanul közöltemek, a szerkesztő csakis a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget.

Feloldó szerkesztő: **Gáspár Imre.** Kiadó: **Kutasi Imre.**

Nyilt-tér.* Nyilatkozat. Az íróskör sorsjátékának főnyerem-nyet illető kérdésöködekre egyelőre azon válaszzsal szolgálunk, hogy a sorsjegyek elszá-molásának s általában az ezen ügyet érintő felszólalások tárgyában közelebb választmányi ülés tartatik, a melyből kieligítő felvilágosítá-sok bárkinek megadhatnak. Debreczen, 1885. jul. 28. Az előlétségi séget a Szerk.

HAMISÍTÁS elleni ÓVÁS!

a közönségnek gyakran más vizet adnak giesshübli tüvegekben s giesshübli gyanánt, sőt gyakran még magasabb ár mellett is.

Megkísérítés ellen csak az elsőrendű parafából való eredeti sértetlen dugasz, melynek oldalán MATTONI'S besütve és a „Mattoni's Giesshübler“ gyári jegy pontos megfigyelése óvhat meg.

Hamisítások az új iparszabályzat értelmében törvényesen tildezetnek s a hamisítók nevei nyilvánosságra hozatnak; forrásum fogyasztói és barátai saját érdekükben felkéretnek, előforduló hamisítási eseteket tudomásomra hozni.

MATTONI HENRIK, Giesshübl-Puchstein.

Bérbe adó vasuti vendéglő.

Kabán az u. n. vasuti vendéglő f. é. október 1-én s esetleg előbb üresedésbe jön, oda egy alkalmas vendéglős szükségeltetik, a helyiség 4 szoba, pince, kamara, istálló és jégveremmel van ellátva.

Az erre ajánlkozók Mandel Sámuel regále bérlővel Kabán értekezhetnek a feltételek iránt.

Orvosi bizonylatok

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁSRÓL.

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéleges vizek között, — vegyi alkotásuk szerencsés összetétele, kevés szabad szén-sav, de gazdag, félig kötött szén-sav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásának találtam a légutak és gyomor nyálkahártyáinak hurutos bántalmánál. A Seltersi-, Radein-, Vichy- stb. vizektől különböző csekélyebb szabad szén-sav tartalmánál fogva, s azért a vérzésnek lehetőségénél, vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásáról kell tartani, a szén-savanyú dúsabb vizek fölött előnnyel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár. Rökus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásának bizonyult a légző-, emésztő- és vizeleszervek hurutos bántalmánál, oly annyira, hogy jelenleg rokonalkatú más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek, — csekély szabad szén-sav tartalmánál fogva, oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a Seltersi-, Giesshübli-, Gleichenbergi-vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyetemi tanár. Torok-, gége-, légcső- és hörbetegekben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmával rokon természetű gyomorba jött jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár. Gége-, tüdő-, gyomor, vizeleszervek idült hurutját szintgy osztja, mint a Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübli. Előnye, hogy a betegek élvezettel isszák, s hogy sem bevéve, sem belélegezve, a fejben vagy tüdőben nem okoz semmi vértörődést.

Dr. Kéty Károly egyetemi tanár. Légző-, emésztő-szervek hurutos bántalmánál jó eredménnyel alkalmaztam Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübli vizek fölött kisebb szén-sav tartalmánál fogva előnnyel bír.

Dr. Barbás József Rökus kórházi főorvos. Légcső-, emésztő- és vizeleszervek hurutos bántalmánál bátran versenyez a külföldi szikéleges ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyet. tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a Seltersi-, Giesshübli-, és Vichy-vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánlható a légző- és emésztő-szervek kórállapotainál.

Ez idő szerint Európa legelső **Görbersdorf** kus gyógyintézet a „Margit“-forrás gyógy- és leglátogatottabb tüdőbetegnek klímatiszertétele alapján, melyeket én gyógyintézetemben „a „Margit“-forrás gyógyvíz“ alkalmazása által a légutak idült hurutos bántalmánál tapasztaltam, hivatva érzem magamat ezen betegek által kedvesen fogyasztott, és jól tűrt gyógyvizet a legsürgősebben ajánlani.

Görbersdorf, 1879. március 18-án.

Dr. Römpler Tódor.

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

m. k. udvari ásványvíz-
szállítónál Budapesten.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

NYILATKOZAT.

Én Csillag Anna, az óriáshaju értesitem a n. é. közönség-t, miszerint az általam feltalált hajnövesztő kenőcsöt, melynek 14 havi használata után 185 centiméter hosszú haját szereztem, — a t. közönségnek is rendelkezésére bocsátom. A kenőcs szétküldése, melyből egy tégely használati utasítással együtt csupán 2 frt, egyedül és közvetlen gyáramból eszközöltem. Minden hamisítás vegett elhatározottam kenőcsömnek semmi néven nevezendő raktárt nem állítani. Ez okból kérem a tisztelt közönséget közvetlen gyáramhoz még pedig egyszerűen

CSILLAG és TÁRSA Budapesten

cím alatt fordulni.

Mai napig több mint 15 millió hölgy és férfi, köztük Európa legjelesebbjei meggyőződtek hajam óriási hossza, szépsége és valódiságáról, mihez bő alkalmat nyújtott tisztelet havi utazásom alatt Németország, Ausztria-Magyarország, mint Bécs, Berlin, Lipcse, Drezda, Hanover, Braunschweig, Magdeburg, Pesten stb. megfordultam és hajamat bárkinek is megmutattam. Hirneves hajnövesztő kenőcsöm orvositekinetelyek által Kiváló jó szernek ismertetik el, különösen a haj és szakáll növesztésére nézve, nemkülönbön mint különleges fejfőrcs, hajhullás, korpa és kopaszfejűség ellen. E kenőcs erősíti a hajtalajt, miáltal a haj és szakáll növesztését elősegíti a legnagobb tolette kenőcs.

ANNA CSILLAG

Mély tisztelettel,
CSILLAG ANNA.

Czég: **CSILLAG és TÁRSA Budapest, király-utca 26.**

Bérbeadó föld.

Az új osztásu homokföldön a diószegi útfélen, Kertész István örökösöknek 12. cataster hold földjük kiadó.

Értekezhetni Kertész István örökösökkel, kismester-utca 1124. sz. a.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

DEBRECZEN, Főpiacz. Sz. NAGY KÁROLY ház.

Ajánlja magát mindentéle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére; elvállal:

tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven, ét- bor- és árlapokat;

diszmuveket arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkivántató

ROVATOZOTT IVEKET;

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászat köréhez tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számítottatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő **DEBRECZEN** ez. hirlapban a legolcsóbban számítva közzé teszek.

KUTASI IMRE.
könyv- és könyomda-tulajdonos.

DEBRECZENBEN, FŐPIACZ, SZ. NAGY KÁROLY ház.

Debreczen, 1885. nyomtatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

KITÜNTETÉS
SZEGERD
éremméremmel
1876.

KITÜNTETÉS
SZÉKES-
FEHÉRVÁR
ezüstérem 1879.

KITÜNTETÉS
LONDON

DISZOKLEVÉL
1871-ben.